

XXXIV Ogólnopolski Konkurs Wiedzy Geologicznej pt. *Woda – skarb naszych czasów. Krążenie wody w przyrodzie*

W dniach 30–31 marca 2023 r. w gmachu Technikum Geologiczno-Geodezyjno-Drogowego w Warszawie odbył się jubileuszowy XXXIV Ogólnopolski Konkurs Wiedzy Geologicznej. Temat konkursu brzmiał *Woda – skarb naszych czasów. Krążenie wody w przyrodzie*. Oprócz organizatora w Warszawie reprezentowane były średnie szkoły geologiczne z całej Polski: Zespół Szkół Zawodowych Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa im. W. Goetla w Krakowie, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 4. im. I. Łukasiewicza w Krośnie i Zespół Szkół Geodezyjno-Drogowych im. Rudolfa Modrzejewskiego w Poznaniu.

Konkurs ten, podobnie jak każdy z dotychczasowych, był ważnym wydarzeniem dla środowiska geologów w Polsce. Został on objęty patronatem naukowym przez sześć wyższych uczelni w Polsce: Wydział Geologii Uniwersytetu Warszawskiego, Akademię Górniczo-Hutniczą im. Stanisława Staszica w Krakowie, Wydział Oceanografii i Geografii Uniwersytetu Gdańskiego, Wydział Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego w Sosnowcu, Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Zdecydowały się one przyjąć laureatów konkursu do grona studentów z pominięciem rekrutacji.

Konkurs, o którym mowa, był szczególnie ważnym wydarzeniem, ze względu na to, że w tym roku warszawskie Technikum Geologiczne obchodziło jubileusz 70-lecia istnienia. Wydarzenie zostało objęte honorowym patronatem Prezydenta m.st. Warszawy Rafała Trzaskowskiego, honorowym patronatem Marszałka Województwa Mazowieckiego Adama Struzika oraz honorowym patronatem Państwowego Gospodarstwa Wodnego *Wody Polskie*.

XXXIV Ogólnopolski Konkurs Wiedzy Geologicznej nie odbyłby się, gdyby nie wydatna pomoc wielu instytucji i przedsiębiorstw geologicznych. Wielkiego wsparcia udzieliły: *Geopartner Geofizyka*, Dyrektor Biura Ochrony Środowiska Dorota Jedynak, Marszałek Województwa Mazowieckiego Pan Adam Struzik, Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, Państwowe Gospodarstwo Wodne *Wody Polskie*, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji m.st. Warszawy, Burmistrza Dzielnicy Praga-Praga Północ, *Orlen Upstream*, Wydziału Geologii, Geofizyki i Ochrony Środowiska Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, *Kavo Seismic* Andrzej Dusak, *HydroGeoWiert* Dominik Pazera, *Geospes* Zbigniew Grzela, Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Górnictwa Oddział w Kielcach, *RM TERRA* Radosław Mieszkowski, *APIS GEO* Leszek Kacprzak, Maciej Bednarek oraz Rada Rodziców przy Zespole Szkół Nr 14. Dzięki hojności partnerów i sponsorów uczestnicy finałów, oprócz dyplomów, w zależności od uzyskanego miejsca, otrzymali cenne nagrody rzeczowe.

Historia konkursu liczy już 34 lata. Pisząc o nich, nie można pominąć wydarzeń, które miały miejsce wcześniej. W roku 1977 został wprowadzony nowy program dla szkół zawodowych. Komisje przedmiotów zawodowych wszystkich techników geologicznych w Polsce podjęły wówczas współpracę, w wyniku której ujednolicono sposób realiza-

cji programów nauczania, ćwiczeń terenowych, zwiększono diety uczniowskie (przy realizacji ćwiczeń terenowych) oraz zastąpiono przestarzałe podręczniki nowymi.

Integracja wszystkich Komisji Przedmiotów Zawodowych (KPZ) była poprzedzona wieloma spotkaniami ich przewodniczących – Mirosławy Boczar z Krakowa i Heleny Miecugow-Zawinowskiej z Warszawy. W spotkaniach KPZ w Warszawie, oprócz wyżej wymienionych osób, brał udział: dyrektor Technikum Geologiczno-Geodezyjno-Drogowego Zbigniew Zwierz, prezes Centralnego Urzędu Geologii – Zdzisław Dembowski, oraz nauczyciele przedmiotów zawodowych. Następnym tych spotkań było zorganizowanie konferencji z udziałem przedstawicieli Instytutu Kształcenia Zawodowego, Działu Szkolenia Kadr przy Centralnym Urzędzie Geologii, Instytutu Geologicznego, Uniwersytetu Warszawskiego oraz przedstawicieli Przedsiębiorstw Geologicznych.

W latach 1982 i 1983 odbyło się wiele spotkań i konferencji na różnym szczeblu, a końcowym efektem tych działań było powstanie Komisji Programowej, ustalenie nowej siatki godzin dla pięcioletniego technikum geologicznego oraz podpisanie przez Wydawnictwo Geologiczne umowy z autorami podręczników wydawanych w następnych latach.

12 kwietnia 1984 r. przewodnicząca KPZ w Warszawie Helena Miecugow-Zawinowska zwróciła się do KPZ wszystkich istniejących techników geologicznych w Polsce z propozycją przeprowadzenia Ogólnopolskiego Konkursu Wiedzy Geologicznej. Ich celem miała być integracja średniego szkolnictwa geologicznego oraz poszerzenie wiedzy zawodowej. Propozycja została przyjęta i w marcu 1985 r. w Warszawie odbył się pierwszy Ogólnopolski Konkurs Wiedzy Geologicznej o tematyce *Osiągnięcia geologii w 40-leciu PRL*. W finale wzięli udział uczniowie Techników Geologicznych z Warszawy, Krakowa i Kielc.

W następnych latach (ryc. 1, 2) do konkursu dołączyli uczniowie Technikum Geologicznego z Wrocławia, a po jego likwidacji w 1995 r. do konkursu przystąpił Zespół Szkół Zawodowych Polskiego Górnictwa Naftowego z Piły, a w roku 1996 średnia szkoła z Krosna. Przez krótki czas swoją reprezentację miała szkoła z Zielonej Góry, a w tegorocznym konkursie wzięli udział przyszli geolodzy z Poznania.

Ryc. 1. Finał Ogólnopolskiego Konkursu Wiedzy Geologicznej, 1989 r. Od lewej: Jacek Otwinowski, Piotr Ciepłota, Radosław Mieszkowski (Pol. J. Miner. Res., 5/2022)

Ryc. 2. Jury eliminacji szkolnych do Konkursu Wiedzy Geologicznej, Warszawa 1990 r. Od lewej: Teresa Pius, Włodzimierz Mizerski, Beata Rogoziewicz-Rundo (Pol. J. Miner. Res., 5/2022)

Konkursy składają się z dwóch etapów: szkolnego i ogólnopolskiego. Etap szkolny ma celu wyłonienie 3-osobowej reprezentacji, która bierze udział w ogólnopolskim finale. Etap II odbywa się na poziomie ogólnopolskim w jednej ze szkół, która przygotowuje zagadnienia konkursowe. Pytania i zadania są konsultowane z pracownikiem naukowym, który podczas konkursu pełni funkcje przewodniczącego. Wyłonieni laureaci konkursu to uczniowie, którzy otrzymali co najmniej 75% ogólnej punktacji.

Finały konkursów trwają dwa dni, przeważnie w marcu. Finaliści rywalizują ze sobą w dwóch kategoriach – indywidualnej i zespołowej.

Główny temat konkursu jest związany z realizowanym programem nauczania w rozszerzonym zakresie. Konkursy obejmowały tematykę z zakresu: geologii dynamicznej, historycznej, złożowej, hydrogeologii, geologii inżynierskiej, wiertnictwa, górnictwa, kartografii, surowców mineralnych, ochrony środowiska, budowy Układu Słonecznego.

W skład jury konkursu wchodzi: przewodniczący oraz po jednym jurorze z każdej biorącej udział w konkursie szkoły. W tym roku przewodniczącym jury był dr hab. Radosław Mieszkowski. W komisji tegorocznego konkursu zasiadała również prof. dr hab. Ewa Kmieciak – prodziekan Wydziału Geologii, Geofizyki i Ochrony Środowiska Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Treść pytań i zagadnień konkursowych jest tajna. Temat konkursu proponuje szkoła organizująca go w danym roku.

Warto wspomnieć, że laureaci ogólnopolskich konkursów wiedzy geologicznej to często osoby, które swoje późniejsze życie zawodowe związały z pracą naukową na wielu uczelniach wyższych lub zajmują wysokie stanowiska w prestiżowych firmach geologicznych.

W tegorocznym konkursie w kategorii indywidualnej zwyciężyli: I miejsce – Hubert Nowicki, II – Zofia Wierzbicka, III – Kinga Pawłowska z Warszawy, a w rywalizacji zespołowej: 1 miejsce Warszawa II (Hubert Nowicki, Aneta Cholewińska Wojciech Kowalczyk), 2 – Warszawa I (Zofia Wierzbicka, Kinga Pawłowska, Mikołaj Broclawik), 3 – Kraków II (Kacper Pieron, Tymon Stopa, Aleks Rodak) (ryc. 3, 4).

W trakcie każdego konkursu odbywa się konferencja nauczycieli, na której są omawiane bieżące problemy dotyczące korelacji treści nauczania w poszczególnych szkołach oraz ustala się temat i wybiera gospodarza następnego konkursu.

Ryc. 3. Zwycięzcy tegorocznego konkursu w kategorii indywidualnej: I – miejsce Hubert Nowicki, II – Zofia Wierzbicka (z lewej), III – Kinga Pawłowska (z prawej). Tom. M. Wrześcińska

Ryc. 4. Finaliści XXXIV Ogólnopolskiego Konkursu Wiedzy Geologicznej. Fot. M. Wrześcińska

Osiągnięcia finalistów to nie tylko sukces młodzieży, ale przede wszystkim efekty zaangażowania nauczycieli, którzy swoją pasją zdobywania wiedzy chcą i potrafią zarazić swoich wychowanków. Jest to dodatkowa, często mozolna praca.

XXXIV Ogólnopolski Konkurs Wiedzy Geologicznej upłynął w miłej i sympatycznej atmosferze. Pogłębił więź między nauczycielami przedmiotów geologicznych z różnych regionów kraju, pozwolił na wymianę informacji i doświadczeń oraz dyskusję nad kondycją średniego zawodowego szkolnictwa geologicznego w Polsce.

Tegoroczny finał konkursu był dla jego organizatora, czyli Technikum Geologiczno-Geodezyjno-Drogowego w Warszawie, ważnym wydarzeniem, ze względu na to, że szkoła obchodziła jubileusz 70-lecia istnienia. Niestety było to jednocześnie pożegnanie z tą szkołą, gdyż zawód technika geologa został w niej wygaszony.

Z uwagi na to, że liczba techników o profilu geologicznym maleje, należy zadać pytanie: czy ogólnopolskie konkursy wiedzy geologicznej przetrwają. Odpowiedź przyniesie reforma szkolnictwa zawodowego, a w szczególności kwestia czy znajdzie się odpowiednie miejsce w systemie dla kształcenia geologów i czy znajdą się chętni do nauki tego ciekawego zawodu.

Małgorzata Wrześcińska
Technikum Geologiczno-Geodezyjno-Drogowe
w Warszawie